

22.1.08

8b (ונוגשך צדקה) → 9a (ת"ר קופה של צדקה)

1. והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש: שמות פרק נח פסוק ה
 2. והיו בניו כקדם ויגדלו לפני תפוח ומקדתי על כל להציו: יומיהו פרק ל פסוק כ
 3. והמשפלים יזהרו ויזהרו ויזהרו ויזהרו הרבים ככוכבים לעולם ועד: דניאל פרק יב פסוק ג
 4. כן יאבדו כל אויביך ה' ואת בניו קצאת השמש בגברתו ותשקט הארץ ארבעים שנה: שופטים פרק ה פסוק לא
 5. ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעשי המלאכה כי באמנה הם עשים: מלכים ב פרק יב פסוק טז
 6. ויהי כראותם כי רב הכסף בארון ועל ספר המלך והפנה הגדול ויצרו וימנו את הכסף הנמצא בית ה': מלכים ב פרק יב פסוק יא
 7. הלוא פרס לרעב לחמד וינני מרודים תביא בית כי תראה ערם וכסיתו ומבשרך לא תתעלם: ישעיהו פרק נח פסוק ז
 8. והעמדתו עלינו מצות לתת עלינו שלשית השקל בשנה לעבדת בית אלהינו: נחמיה פרק י פסוק לג
 9. והיה מעשה הצדקה שלום ועבדת הצדקה השקט ויבטח עד עולם: ישעיהו פרק לב פסוק יז
 10. תחת הנחשות אביא זהב ותחת הברזל אביא כסף ותחת העצים נחשות ותחת האבנים ברזל ושמותי פקדתך שלום ונגשך צדקה: ישעיהו פרק ס פסוק י

I Tangential discussion – civic, moral and religious obligation of צדקה:

- a קופה (weekly distribution – to poor of the city) collected by 2 (as per v. 1) and distributed by 3 (as דיני ממונות 2)
- i Reason for 2: no governance with less than 2, since they seize security for ע"שר, considered צדקה even on שררה
 - 1 Challenge: v. 2 – (and attendant interpretation) chastises גבאי צדקה who seize
 - 2 Answer: if he isn't wealthy, chastised; if he can afford it, they are within rights
- b תמחוי (daily distribution of food for all poor) collected and distributed by 3 (collection/disbursement are equal)
 - i Additionally: city elders may change תמחוי to קופה and vice-versa, or to any other need, can make enactments regarding weights and measures and to establish fines for anyone who violates their rules
 - ii Related: homiletic interpretation of v. 3; applied to proper judges and גבאי צדקה (and perhaps teachers); v. 4 - בנן

II Additional rulings re: collection, disbursement and reassignment of צדקה

- a Avoiding suspicion:
 - i גבאי צדקה must remain together; if they find a מציאה, must put it in צדקה and take it out at home
 - 1 Parallel: if a גבאי was also collecting a debt for himself, put in קופה של צדקה and remove at home
 - ii If they have no "clients": make change for others but not for themselves
 - 1 Parallel: re: תמחוי (which is food), they may sell to others but not to themselves
 - iii Counting: should be done one coin at a time
- b Reassigning: ב"ד may reassign use → ok to use mats in ביהמ"ד bought with צדקה fund (רבה, as related by אבבי)
 - i Also: permitted to make one collection and then divide it as seen fit by ב"ד
 - 1 Note: if they give צדקה as per discretion of ראש ישיבה (e.g.), he need not make תנאי (ר' אשי)
- c Limitation on rights of leaders to set fines – only if there is no גדול in city; else, they must consult with him (רבה)
- d Trust: we do not inquire after גבאי צדקה as to where they disbursed, as per v. 5
 - i However: they should tie coins together and count carefully, as per v. 6
- e Investigating a request:
 - i ר' הונא: we investigate for food, not for clothing (rather, we give on request)
 - 1 Reason: (סברא) – disgrace
 - 2 Reason (קרא): v. 7 פרוש - read as פרש - i.e. investigate
 - ii רב יהודה: we investigate for clothing, not for food (רב יהודה supports ברייתא)
 - 1 Reason (סברא) – pain
 - 2 Reason (קרא): v. 7 stipulates that we give bread, but כי תראה – when we see (for certain) that he is without clothes, then we clothe him
 - iii Associated: explanation of (משנה פאה ח:ז) פרנסת לינה - bed and pillow
 - 1 Addendum: if he is an עני who goes begging door to door, we aren't required to give –
 - (a) Means: to give a large gift (as per שעורים in פאה ibid); but we are required to give מועטת מתנה
 - iv ר' אסי's ruling: minimum amount of צדקה per year – 1/3 שקל as per v. 8
 - v Homilies: on importance of צדקה and encouraging others to give (vv. 9-10)